

Vabariigi Valitsuse korralduse

„Transpordi arengukava 2014–2020“ rakendusplaani aastateks 2014–2017 lisa „Liiklusohutusprogrammi 2016–2025“ elluviimiskava aastateks 2020–2023“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Liiklusseaduse (edaspidi: LS) § 3 lg 1 sätestab, et riikliku liiklusohutuspoliitika töötab välja Vabariigi Valitsus ja § 5 näeb ette liiklusohutusprogrammi koostamise. Vabariigi Valitsus kinnitas 17.02.2017 korraldusega nr 54 „Transpordi arengukava 2014–2020“ rakendusplaani aastateks 2014–2017 lisa „Liiklusohutusprogramm 2016–2025“ ja programmi elluviimiskava aastateks 2016–2019. Liiklusohutusprogrammiga (edaspidi LOP) defineeriti raamistik, millest riigi liiklusohutuse kujundamisel lähtutakse ja kavandati liiklussurmade ning raskesti vigastatute arvu vähendamine selliselt, et aastate 2023–2025 keskmisena ei hukkukuks liikluses mitte üle 40 inimese ja raskesti vigastatute arv ei ületaks keskmisena 330 inimest aastas. Programm koosneb kahest eraldiseisvast osast. Tekstiosast, mis katab ära kogu programmi kestuse (2016–2025), määrates ära tegutsemise raamid ja üldised eesmärgid ning nelja-aastase perioodiga elluviimiskavast. Elluviimiskava on kooskõlas riigi eelarvestrateegiaga. Esimeses elluviimiskavas toodi välja programmiga aastateks 2016–2019 planeeritavad tegevused ja nende tähtajad, tegevuse eest vastutajad, meetmete ja tegevuste eelarved. 2019. aastaga lõpeb esimese perioodi elluviimiskava.

Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2019–2023¹ punkt 2.12. „Tõstame liiklusohutust ja liikluskultuuri eesmärgiga vähendada liiklusõnnetusi ning neis hukkunute ja vigastatute arvu“ näeb pideva tegevusena ette Liiklusohutusprogrammi 2016–2025 elluviimise.

Vabariigi Valitsuse liikluskomisjon võttis 29.10.2019 koosolekul vastu otsuse edastada „Transpordi arengukava 2014–2020“ rakendusplaani aastateks 2014–2017 lisa „Liiklusohutusprogrammi 2016–2025“ elluviimiskava aastateks 2020–2023“ eelnõu Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks.

„Transpordi arengukava 2014–2020“ rakendusplaani aastateks 2014–2017 lisa „Liiklusohutusprogrammi 2016–2025“ elluviimiskava aastateks 2020–2023“ eelnõu on valminud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi juhtimisel. Protsessi kaasati asjassepuutuvad ministeeriumid, ametid, organisatsioonid ja koostööpartnereid esindavad valdkonnaekspertid ning vabakonna esindajad. Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu ja seletuskirja koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi teede- ja raudteeosakonna nõunik Hindrek Allvee (tel: 6397 670, e-post: hindrek.allvee@mkm.ee) ja Maanteeameti strateegilise planeerimise osakonna liiklusohutuse strateegialoome juht Alo Kirsimäe (tel: 6119 346, e-post: alo.kirsimae@mnt.ee).

¹https://www.valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/valitsus/RataseIIvalitsus/vabariigi_valitsuse_tegevusprogramm_2019-2023.pdf

2. Eelnõu sisu

Eelnõuga kinnitatakse „Transpordi arengukava 2014–2020“ rakendusplaani aastateks 2014–2017 lisa „Liiklusohutusprogrammi 2016–2025“ elluviimiskava aastateks 2020–2023“.

Elluviimiskava on jaotatud kaheks tööleheks: rahastamiskava ja meetmete kaupa grupeeritud tegevuste leht. Elluviimiskavas tuuakse välja aastateks 2020–2023 planeeritavad tegevused ja nende tähtsajad, tegevuse eest vastutajad, meetmete ja võimalusel ka tegevuste eelarved. Numbrilise täpsusega on kulu välja toodud juhul, kui see on otseselt mõõdetav (näiteks projekt, uuring, tegevus). Võib eeldada, et igal aastal lisandub täiendavaid tegevusi ning tuleb teha muudatusi olemasolevates.

Mõõdikuid on kolm: hukkunute arv, raskesti vigastatute arv ning hukkunud ja raskesti vigastatud kokku. Hukkunute ja raskesti vigastatute summat kasutatakse, kuna statistilises mõttes ei võimalda väike hukkunute arv selle põhjal ennetustegevuse planeerimiseks vajalikke üldistusi piisava usaldusväärsusega teha. Kui kõik meetmete tegevused kogu mahus täidetakse, võimaldaks see elluviimiskava kestuse jooksul säästa hinnanguliselt vähemalt 122 inimest ja vältida vähemalt 464 inimesele raskete vigastuste teket. Tulemuslikkuse hindamiseks on liiklejate kategooriate osas eesmärki täpsustatud, nähes ette kolme aasta keskmised sihttasemed jalakäijate (mitte enam kui 47 hukkunut ja 104 raskesti vigastatud), jalgratturite (mitte enam kui 4 hukkunut ja 34 raskesti vigastatud), mootorsõidukijuhtide (mitte enam kui 51 hukkunut ja 196 raskesti vigastatud) ja sõitjate (mitte enam kui 20 hukkunut ja 130 raskesti vigastatud) lõikes.

Arvestades liikluses riigile tekkivat sotsiaalmajanduslikku kahju iga hukkunu (2 052 542 eurot), invaliidistunu (698 160 eurot) ja vigastada saanuga (26 728 eurot) kaasnevalt, on vajaminevate investeeringute kogumaksumus kordades väiksem ärahoitavast kahjust. Oluline on silmas pidada, et tegevused mõjutavad üksteist ning mõju on kumuleeruv ehk elluviimiskavaga seatud eesmärkide saavutamiseks on vajalik nende kõigi samaaegne rakendamine.

Perioodiks 2020–2023 on elluviimiskavas kavandatud 142 tegevust. Valdkonnas vastutustundlik ja ohte tajuv liikleja 71 tegevust, valdkonnas ohutu liikluskeskkond 52 tegevust, valdkonnas ohutu sõiduk 11 tegevust ja liiklusohutust toetavas valdkonnas 8 tegevust.

3. Korralduse rakendamiseks vajalikud kulutused

Elluviimiskava rahastatakse riigieelarvest ja osaliselt omavalitsusüksuste eelarvetest vastava tegevusmeetme pädevusest lähtuvalt. Elluviimiskavas on kajastatud aastateks 2020–2023 liiklusohutusele kavandatav eelarve. Aastateks 2020–2023 planeeritav koguvajadus on 19 639 500 eurot. Sellest aastal 2020 4 299 000 €, aastal 2021 4 617 000 €, aastal 2022 5 149 500 € ja aastal 2023 5 574 000 €. Riigi eelarvestrateegias ja riigieelarves on ette nähtud 19 539 500 eurot vajaminevatest eelarvelistest vahenditest. Elluviimiskava rakendamisel võib tekkida lisavajadus hinnanguliselt 100 000 eurot, vastavalt 50 000 eurot 2020 ja 2021 aastal, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium poolt elluviimiskava punktis 1.18.12 toodud mootorsõidukijuhtide liikluskäitumise arvestus- ja hoiatussüsteemi ehk veapunktsüsteemi rakendamiseks mõjuhinnangute ja kontseptsiooni koostamiseks.

Mootorsõidukijuhtide liikluskäitumise arvestus- ja hoiatussüsteemi eelnõu koostamise on ette nähtud Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2019-2023 https://www.valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/valitsus/RataseI/valitsus/vabariigi_valitsuse_tegevusprogramm_2019-2023.pdf punkti 2.12 lõikes 3.

Riigieelarve tegelike võimaluste selgumisel vaadatakse üle elluviimiskava tegevused ning otsustatakse, milliseid tegevusi ja finantseerimise põhimõtteid korrigeerida.

4. Korralduse kooskõlastamine

Korraldus esitati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Justiitsministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Riigikantseleile, Siseministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule.

5. Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub üldises korras.

Jüri Ratas
Peaminister